

OSLO 15.10.2018

HØRINGSINNSPILL FRA KEFF TIL REGIONAL UTVIKLINGSPLAN 2035

Kliniske ernæringsfysiologers forening tilsluttet Forskerforbundet (KEFF) arbeider for at fagområdet klinisk ernæring integreres i norsk helsearbeid, for å sikre befolkningen nødvendig, likeverdig og god klinisk ernæringsfaglig tjeneste og behandling. Foreningen jobber for at utdanningen av kliniske ernæringsfysiologer samsvarer med samfunnets og pasientenes behov for trygge, sikre og effektfulle ernæringstjenester av høy kvalitet.

KEFF tillater seg å sende hørings svar vedrørende Regional utviklingsplan 2035 for Helse Nord og takker samtidig for muligheten.

Helseforetakene fikk i 2013 i oppdrag å utforme ernæringsstrategier i tråd med anbefalinger i Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring (Helsedirektoratet 2009) og Kosthåndboken – veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten (Helsedirektoratet 2012). Graden av etterlevelse av oppdrag, implementering av strategiene og oppnåelse av mål er lite kjent.

Noe av bakgrunnen for at helseforetakene skal ha en ernæringsstrategi, er at Helsedirektoratet anslår at minst 30 % av pasienter i spesialisthelsetjenesten er underernærte eller i risiko for underernæring. Pasienters ernæringsstatus forverres ofte i løpet av sykehusoppholdet. Feil- og underernæring er svært kostbart for helsetjenesten; I 2010 ble det på bestilling fra Helsedirektoratet gjort beregninger som viser at spesialisthelsetjenesten årlig kan spare minst 800 millioner kroner på å forebygge og behandle underernæring (Juul 2010). Med bakgrunn i dette har også forebygging av underernæring blitt et av satsningsområdene i pasientsikkerhetsprogrammet (<http://www.pasientsikkerhetsprogrammet.no/>).

Demografien i Norge tilsier at vi blir mange flere eldre i befolkningen i årene som kommer. Alderdom medfører mer sykkelighet og gjerne flere sykdomstilstander samtidig, deriblant hjerte- og karsykdom og kreft. Eldre generelt, og kreftpasienter spesielt, har økt risiko for underernæring. Helsetilsynet avdekket gjennom landsomfattende tilsyn i 2011-12 svikt i kartlegging og oppfølging av særlig eldre pasienters ernæringsstatus på sykehus.

Regional utviklingsplan 2035 skal ligge til grunn for utviklingen i de regionale helseforetakene. Planen har blant annet som mål å fremme kvalitet i pasientbehandlingen og bedret helse i befolkningen. Disse målene sett i sammenheng med ovennevnte punkter, gjør at KEFF stiller seg undrende til at ernæring, og spesielt forebygging og behandling av underernæring, ikke er nevnt med et eneste ord i utviklingsplanen.

Et mål for Nasjonal helse- og sykehusplan (2016) er at helsetjenesten skal ha ansatte i riktig antall, og med riktig kompetanse, som får brukt tiden sin riktig. KEFF regner med at regional utviklingsplan 2035 bygger på dette planverket. Nyere norske undersøkelser viser at til tross for at om lag 30 % av pasientene er i ernæringsmessig risiko, iverksettes det ikke tilstrekkelig ernæringsbehandling (Tangvik 2011). Kliniske ernæringsfysiologer er kvalifisert til både å forebygge, utrede, diagnostisere og behandle ernæringsrelaterte tilstander inkludert underernæring. Som eneste gruppe helsepersonell med spesialutdanning innen ernæring, er det naturlig at kliniske ernæringsfysiologer bidrar til kompetanseheving hos annet helsepersonell. Dekningsgraden av kliniske ernæringsfysiologer i norske sykehus er betraktelig lavere enn i våre naboland. I januar 2018 publiserte Samfunnsøkonomisk analyse en rapport på oppdrag fra Helsedirektoratet, *Helse-Norge 2040 – hvordan vil fremtiden bli?*, som ser på behovet for helsepersonell i Norge i 2040. Rapporten viser at behovet for kliniske ernæringsfysiologer øker vesentlig uansett hvilken fremtid vi møter, både til individrettet behandling, kompetanseheving og kvalitetssikring av tilbud.

Oppsummert anbefaler KEFF at

- Utviklingsplanen bør ha tydelig mål om å implementere pasientsikkerhetsprogrammets satsningsområde om å forebygge og behandle underernæring innen 2035.
- Utviklingsplanen bør inneholde en målsetning om at flere kliniske ernæringsfysiologer bør ansettes for å følge opp helseforetakenes ernæringsstrategi gjennom forebygging, utredning, diagnostisering og behandling av ernæringsrelaterte tilstander, samt for kompetanseheving av annet helsepersonell.

Vennlig hilsen

Mandeep Kaur Bains
Leder

Kliniske ernæringsfysiologers forening tilsluttet Forskerforbundet (KEFF)